

П. В. Вовк,Голова Окружного адміністративного суду м. Київ,
кандидат юридичних наук
[orsid.org/ 0000-0002-8187-1849](https://orcid.org/0000-0002-8187-1849)

ОСОБЛИВОСТІ КАСАЦІЙНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

У статті проаналізована процесуальна форма касаційного провадження в адміністративному судочинстві. Проаналізовано еволюційні зміни розуміння сутності і правової природи касаційного провадження та їхній вплив на процесуальну форму. Встановлено, що сучасне касаційне провадження в адміністративному судочинстві України відповідає ознакам екстраординарного судового провадження. Акцентовано увагу на двох основних концепціях процесуальної форми касаційного провадження. Перший підхід формується навколо провадження в суді першої інстанції. Відтак, структура адміністративного процесу представлена стадіями: відкриття провадження, підготовчого провадження, розгляду справи по суті, а далі ідуть стадії перегляду судового рішення: стадія апеляційного оскарження; стадія касаційного оскарження; провадження за ново виявленими обставинами тощо. Зазначено, що структура виглядає неспіврозмірною, а внутрішній поділ елементів всередині проваджень з перегляду судових рішень, в тому числі і касаційного провадження, допускає інші підходи до їх змістовного наповнення. Натомість, інший підхід формується на засадах однотипності структури проваджень в усіх інстанції. Провадження в суді першої, апеляційної, касаційної інстанцій слід вважати не стадіями процесу, а правозастосовними циклами, які характеризуються закінченим низкою процесуальних дій в рамках єдиного судового процесу. Акцентовано увагу на тому, що за такого підходу кожен правозастосовний цикл (в нашому випадку – касаційне провадження) складається з стадій: порушення, підготовки, розгляду справи. Доведено, що другий варіант будови судового процесу виглядає більш струнким, послідовним, але жорстка фіксація його елементів не дає змогу відбити специфікацію процесуальної форми на кожному із зазначених процесуальному циклі. Відтак, пропонуємо продовжити пошук компромісного рішення, яке б урівнювало роль кожної судової інстанції застосуванням до них єдиного підходу щодо місця в структурі судового процесу. При цьому, варто визнати можливість відмінностей внутрішньої будови кожного циклу, виходячи поставлених перед ним завдань.

Встановлено, що тенденція до обмеження допуску скарг до касаційного розгляду відбувається на порядку проходження усіх стадій касаційного провадження. Визначено мету, завдання, предмет перегляду в касаційному провадженні та виявлено ступінь їхнього впливу на процесуальну форму.

Ключові слова: адміністративне судочинство, процесуальна форма, касаційне провадження, стадії касаційного провадження, процесуальні фільтри, відкриття касаційного провадження, підготовка справи до касаційного провадження; касаційний розгляд.

Постановка проблеми. Триланкова інстанцій на судова система сприйнята моделями організації і функціонування судової влади в більшості країн світу. Касаційне провадження є невід'ємною складовою системи перегляду судових рішень, яке вичерпує національні механізми судового захисту, що і зумовлює підвищений інтерес до нього. Незважаючи на обмеженість кола питань, що можуть бути вирішені в порядку касаційного провадження, їх важливість для захисту порушених прав, свобод

та інтересів у публічно-правових відносинах, сталості судової практики, реалізації контрольних функцій судової влади, не викликає заперечень. Ефективність судового провадження не в останню чергу визначається досконалістю його процесуальної форми. При цьому, слід зазначити, що зважаючи на своєрідну екстраординарність касаційного провадження, специфіку завдань, що в ньому вирішуються, процесуальна форма цього провадження має значні відмінності, які потребують вивчення.

Аналіз правового регулювання касаційного провадження свідчить про те що воно є найбільш змінюваним з точки зору його процесуальної форми. Постійне оновлення порядку здійснення касаційного провадження в адміністративному судочинстві свідчить про триваючий пошук його оптимальної моделі, який задовольнив би усі вимоги, що ставляться до сучасних стандартів справедливого суду. Оновлення процесуальних кодексів 2017 року докорінно переформатувало касаційне провадження в адміністративному судочинстві, але не поставило остаточної крапки в питанні створення узгодженої моделі касаційного провадження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання касаційного провадження можна вважати одним із напрямків наукових досліджень адміністративно-процесуального спрямування, який демонструє стабільно високий інтерес фахової спільноти. Його розробка відбувається як у межах загальних питань оскарження судових рішень, так і як самостійного процесуального інституту. Значний внесок у розвиток науково-теоретичного підґрунтя касаційного оскарження в адміністративному судочинстві зроблено такими дослідниками, як А.І. Бітов [4], О.В. Глуханчук [6], Р.П. Кайдашев [8], М.М. Ульмер [17] та ін. Вагому роль продовжують відігравати напрацювання представників цивілістики: І.С. Альпакова [2], К.В. Гусаров [7], О.А. Тимошенко [16], А.В. Помазанов [13]. Також останнім часом з'являються публікації, які розкривають окремі аспекти касаційного провадження в адміністративному судочинстві. В цілому, слід звернути увагу на те, що у переважній більшості досліджень увага акцентується на питаннях визначення касаційного провадження як стадії судового процесу, а також на праві на касацію. Процесуальна форма касаційного оскарження, зокрема в адміністративному судочинстві, розглядається досить поверхово, як правило, формулюються зауваження щодо удосконалення окремих норм КАС України без поглибленої аргументації з точки зору закономірностей розвитку цього процесуального інституту.

Мета і завдання статті. Основною метою дослідження процесуальної форми касаційного провадження є з'ясування її особливостей з точки зору узгодженості положень із сутністю та змістом адміністративного судочинства, а також визначення на цій основі перспектив подальшого удосконалення провадження з перегляду рішень адміністративних судів.

Досягнення цієї мети зумовлює вирішення таких завдань, як: аналіз норм КАС України, якими врегульовано особливості касаційного провадження в адміністративному судочинстві, практики касаційного перегляду судових рішень в адміністративних справах та узагальнюючих рекомендацій ВС України щодо застосування процесуальних норм; визначення загальних і спеціальних рис процесуальної форми касаційного провадження адміністративного судочинства; формулювання пропозицій щодо подальшого удосконалення процесуальної форми касаційного провадження в адміністративному судочинстві.

Виклад основного матеріалу. Процесуальна форма є визначальною характеристикою кожного із елементів адміністративного судочинства. Поряд із завданням адміністративного судочинства та його принципами, процесуальна форма забезпечує єдність і цілісність адміністративного процесу, структурує його, формує умови ефективності діяльності суду та повноти реалізації прав учасників процесу. Водночас, здатність процесуальної форми «прилаштуватися» до специфіки тих чи інших проваджень дозволяє гармонізувати усю сукупність відносин, що виникають і ході розгляду і вирішення адміністративних справ. Тому характеризуючи процесуальну форму касаційного провадження, слід, в першу чергу, з'ясувати його правову природу та співвіднести із особливостями сучасної моделі нормативного регулювання КАС України.

Можна констатувати, що більшість правників дотримуються спільного бачення сутності касаційного провадження. При цьому, формулювання визначення можуть акцентувати увагу на різних його аспектах: 1) порядок перегляду судових рішень; 2) форма оскарження судових рішень; 3) діяльність суду касаційної інстанції; 4) додаткова гарантія законності судового рішення [13, с. 44]. Конкретизацію зазначених аспектів можна побачити у працях О.А. Тимошенко, яка розглядає касаційне провадження як систему послідовних процесуальних дій учасників цивільного процесу, змістом яких є перевірка законності та обґрунтованості судових рішень щодо правильності застосування норм матеріального права чи порушення норм процесуального права, а також з метою узагальнення судової практики та недопущення в подальшому неоднозначного застосування норм права [16, с.110]. Н.Р. Бобченко визначає касаційне провадження як розпочату з ініціативи учасників судового провадження та регламентована про-

цесуальним законом діяльність суду касаційної інстанції з приводу оскарження рішень суду першої інстанції після їх перевірки в апеляційному порядку, рішень суду апеляційної інстанції щодо них, підготовки до касаційного розгляду, а також розгляду судом касаційної інстанції матеріалів справи з погляду правильності застосування судами першої та апеляційної інстанцій матеріальних і процесуальних норм, і вирішення ним питання про правосудність або неправосудність оскарженого судового рішення [5, с. 62]. М.М. Ульмер пропонує розуміти касаційне провадження в адміністративному судочинстві як факультативну процесуальну стадію, яка становить сукупність адміністративно-процесуальних норм, що регулюють процесуальні відносини, пов'язані зі здійсненням перевірки законності судових рішень суду першої інстанції після їх перегляду в апеляційному порядку, а також судових рішень суду апеляційної інстанції повністю або частково [17, с. 169]. О.М. Пасенюк, наголошує, що касаційне провадження в адміністративному судочинстві – це перегляд судових рішень судів першої та апеляційної інстанцій у межах встановлених законом повноважень судом касаційної інстанції після перегляду їх у порядку апеляційного провадження за касаційними скаргами сторін та інших осіб, які брали участь у справі, а також осіб, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси та обов'язки [1, с. 237].

В усіх наведених визначеннях цілком очевидно прослідковуються спільні ознаки касаційного провадження, які не викликають дискусії: 1) об'єктом касаційного провадження є рішення і ухвали суду першої інстанції після їх перегляду в апеляційному порядку, а також рішення і ухвали апеляційного суду; 2) завданням є перевірка судових рішень на предмет правильності застосування норм матеріального права чи порушення норм процесуального права, що здійснюється з метою недопущення неоднозначного застосування норм права; 3) ініціювання особами, які беруть участь у справі, а також особами, які не брали участь у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права та обов'язки; 4) здійснюється Верховним Судом, який має виключний перелік повноважень; 5) має чітко регламентований процесуальний характер, оскільки регулюється нормами процесуального права.

Наведені визначення і ознаки касаційного провадження тому і не викликають заперечень і не становлять предмету дискусії, оскільки фік-

сують найбільш загальні риси касаційного провадження і не відбивають тих фундаментальних зрушень, які ми бачимо внаслідок прийняття політико-правових рішень, що наближають цей інститут до стандартів європейської доктрини здійснення правосуддя. Одними із перших на такі зміни відреагували практики. Так, В. Уркевич, наголошує, що виходячи із змісту п. 8 ч. 1 ст. 129 Конституції України [11], ч. 1 ст. 14 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [14], відповідних статей процесуальних кодексів, касаційний перегляд судових рішень є екстраординарним, тобто таким, що не відбувається у кожній справі. Доступ до суду касаційної інстанції обмежений, і для його отримання особі слід здолати передбачені процесуальним законом обмеження – так звані процесуальні фільтри [18]. В продовження цієї тези слід навести позицію І.В. Андронova, який формулює визначення касаційного провадження через призму європейського еволюційного розвитку, а саме, касація – це надзвичайний (екстраординарний) реформаційний спосіб скасування та перевірки судових рішень, що набрали законної сили, який спричиняє деволутивний ефект на судову справу та, за загальним правилом, не спричиняє суспензивного ефекту на судові рішення, що оскаржується [3, с. 11]. Підтримує цю думку К.В. Стафійчук, яка зазначає, що КАС України визначає виключні випадки, у яких можливе касаційне оскарження судових рішень [15]. Зокрема, до таких виключних випадків касаційного оскарження рішення суду першої інстанції після апеляційного перегляду справи, а також постанов суду апеляційної інстанції за ст. 328 КАС України відносять ситуації: 1) якщо не враховано висновок щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладений у постанові Верховного Суду, крім випадку наявності постанови Верховного Суду про відступлення від такого висновку; 2) якщо скажник зміг вмотивовано обґрунтувати необхідність відступлення від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, який викладений у постанові Верховного Суду раніше; 3) якщо взагалі відсутній правовий висновок Верховного Суду щодо питання застосування норми права у подібних правовідносинах [9].

Як уявляється, особливу цінність наведеного підходу становить його відбиття трансформаційних тенденцій, характерних для касаційного провадження, зокрема, посилення його екстраординарності. Безперечно, такі зрушення не могли не вплинути на процесуальну форму касаційного провадження. Тому, спробуємо

проаналізувати як змінилася процесуальна форма досліджуваного провадження адміністративного судочинства і оцінити її відповідність сучасному баченню завдань касації.

В цілому, можна говорити про наявність двох підходів щодо структурування судового процесу і адміністративного процесу, зокрема. Перший підхід формується навколо провадження в суді першої інстанції. Відтак, структура адміністративного процесу представлена стадіями: відкриття провадження, підготовчого провадження, розгляду справи по суті, а далі ідуть стадії перегляду судового рішення: стадія апеляційного оскарження; стадія касаційного оскарження; провадження за ново виявленими обставинами тощо. Таким чином, вважається, що провадження в суді першої інстанції в своїй структурі має три процесуальні стадії, в той час, як провадження в апеляційній і касаційній інстанціях – це також стадії адміністративного судочинства, які у своїй структурі містять етапи і не передбачають стадійного поділу. Таким чином, структура виглядає неспіврозмірною, а внутрішній поділ елементів всередині проваджень з перегляду судових рішень, в тому числі і касаційного провадження, допускає інші підходи до їх змістовного наповнення. Як приклад, можна навести точку зору О.А. Тимошенко, яка пропонує виокремлювати такі стадії касаційного провадження: 1) стадія порушення касаційного провадження, змістом якої є система процесуальних дій суб'єктів касаційного оскарження щодо подання підготовленої касаційної скарги до суду касаційної інстанції, а також система кореспондуючих процесуальних дій суду касаційної інстанції; 2) стадія підготовки справи до касаційного розгляду; 3) стадія попереднього розгляду справи судом касаційної інстанції; 4) стадія розгляду справи судом касаційної інстанції; 5) стадія ухвалення рішення або постановлення ухвали судом касаційної інстанції [16, с. 12].

Інший підхід формується на засадах однотипності структури проваджень в усіх інстанціях. Згідно нього, порушення справи, підготовка справи до судового розгляду, судовий розгляд, у своїй сукупності є логічно завершеним цілим, яке не містить в собі імпульсу для подальшого руху справи [цит. за 12]. Прихильники такого підходу виходять із того, що провадження в суді першої, апеляційної, касаційної інстанцій слід вважати не стадіями процесу, а правозастосовними циклами, які характеризуються закінченим низкою процесуальних дій в рам-

ках єдиного судового процесу. [10, с. 87]. За такого підходу кожен правозастосовний цикл (в нашому випадку – касаційне провадження) складається з стадій: порушення, підготовки, розгляду справи.

Безперечно, другий варіант будови судового процесу виглядає більш струнким, послідовним, але жорстка фіксація його елементів не дає змогу відбити специфікацію процесуальної форми на кожному із зазначених процесуальному циклі. Відтак, пропонуємо продовжити пошук компромісного рішення, яке б урівнювало роль кожної судової інстанції застосуванням до них єдиного підходу щодо місця в структурі судового процесу. При цьому, варто визнати можливість відмінностей внутрішньої будови кожного циклу, виходячи поставлених перед ним завдань.

Отже, розглянемо особливості порядку здійснення касаційного перегляду справ в адміністративних судах.

Першою стадією є відкриття касаційного провадження. Вона викликає найменше заперечень і повністю відповідає нормативному визначенню цієї стадії, наведеному в КАС України (§ 2). Ця стадія охоплює процесуальну діяльність судді-доповідача і осіб, які звертаються до Верховного Суду реалізуючи своє право на касаційне оскарження. Право на касаційне оскарження визначається низкою умов і передумов, які А.І. Бітов пропонує сгрупувати таким чином: 1) суб'єктні; 2) предметні; 3) персоніфіковані; 4) формальні [4, с. 13]. Так, суб'єктом права на касаційне оскарження є: 1) учасники справи; 2) особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси та (або) обов'язки. Відповідно, ці умови, визначені ч. 1 ст. 328 КАС України становлять суб'єктні умови права на касаційне оскарження.

Предметні умови конкретизують судові рішення, які можуть бути предметом касаційного оскарження. До них належать: 1) рішення суду першої інстанції після їх апеляційного перегляду; 2) ухвали суду першої інстанції і апеляційної інстанції (перелік встановлено ч.ч. 2,3 ст. 328 КАС України; 3) постанови суду апеляційної інстанції. Крім того, законодавство встановлює перелік судових рішень, які не підлягають касаційному оскарженню (наприклад, 1) рішення, ухвали суду першої інстанції та постанови, ухвали суду апеляційної інстанції у справах, рішення у яких підлягають перегляду в апеляційному порядку Верховним Судом;

2) судові рішення у справах незначної складності та інших справах, розглянутих за правилами спрощеного позовного провадження за передбаченими п. 2 ч. 5 ст. 328 КАС України виключеннями).

Формальні умови – це умови щодо дотримання процесуальних вимог форми звернення до касаційного суду, строків такого звернення, сплати судового збору тощо.

Нарешті, персоніфіковані передумови залежать від обставин кожної конкретної справи і полягають у неправильному застосуванні судом норм матеріального права чи порушенні норм процесуального права. При цьому наявність такого роду порушень не абсолютизується, оскільки КАС України встановлює конкретні підстави, коли подібні порушення є підставою для касаційного оскарження: 1) якщо суд апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні застосував норму права без урахування висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду, крім випадку наявності постанови Верховного Суду про відступлення від такого висновку; 2) якщо скажник вмотивовано обґрунтував необхідність відступлення від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду та застосованого судом апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні; 3) якщо відсутній висновок Верховного Суду щодо питання застосування норми права у подібних правовідносинах; 4) якщо судові рішення оскаржуються з підстав, передбачених ч. 2,3 ст. 353 КАС України. Саме ці передумови і становлять вже відомі «фільтри».

Зі свого боку, суддя-доповідач здійснює аналіз скарги на предмет дотримання усіх умов і передумов права на касацію з метою формування попереднього висновку щодо долі касаційної скарги, а також забезпечення усунення недоліків касаційної скарги заявником. Єдине процесуальне рішення, яке може прийняти суддя-доповідач самостійно – це ухвала про повернення касаційної скарги до усунення недоліків, тобто проміжне рішення, яке не чинить незворотніх перепон для розгляду касаційної скарги. Усі інші процесуальні рішення щодо долі касаційної скарги, її перспектив для касаційного розгляду приймаються колегією суддів у складі не менше трьох суддів. Із цього можна зробити висновок, що стадія відкриття касаційного провадження містить ще один етап – дослідження матеріалів касаційної скарги і попереднього

висновку судді-доповідача з метою прийняття рішення про допуск справи до розгляду. Нажаль, ані конкретного алгоритму дій, ані повноважень суддів зі складу колегії, ані строків ознайомлення із матеріалами справи КАС України не передбачає.

Питання повноважень судді-доповідача і суддів колегії суддів, підстав прийняття судових рішень за наслідками проходження першої стадії – потребує окремої уваги і не охоплюються предметом дослідження цієї статті, тому перейдемо до наступної стадії – підготовки справи до касаційного розгляду. Структурою КАС України така стадія не виокремлюється, хоча вона цілком об'єктивно існує і має досить чіткі межі, що визначаються відповідними процесуальними актами-рішеннями: ухвала про відкриття касаційного провадження і ухвала про призначення справи до касаційного розгляду у судовому засіданні чи у порядку письмового провадження за наявними у справі матеріалами. На цій стадії також особлива роль відводиться судді-доповідачу, адже основний масив діяльності з підготовки справи до касаційного розгляду вчиняються саме ним: 1) з'ясування складу учасників справи; 2) вирішення письмово заявлених клопотань учасників справи; 3) вирішення питання про можливість попереднього розгляду справи або письмового провадження за наявними у справі матеріалами у суді касаційної інстанції; 4) вирішення питання про зупинення виконання судових рішень, які оскаржуються й інші питання, необхідні для касаційного розгляду справи.

Крім того, в межах стадії підготовки справи до касаційного розгляду суд інформує учасників провадження про дату, час, місце касаційного розгляду, якщо справа розглядається в судовому засіданні, а учасниками справи надається можливість надати відзив на касаційну скаргу, а також письмові клопотання.

Важливим елементом підготовки справи до касаційного розгляду є попередній розгляд справи. Цей етап має значні відмінності від підготовчого судового засідання. По-перше, він є обов'язковим етапом, по-друге, він здійснюється з метою формування позиції колегії суддів щодо сутності справи, ґрунтується на доповіді судді-доповідача і здійснюється без залучення учасників справи. Цей етап є фінальним для стадії підготовки справи до касаційного розгляду і завершується прийняттям ухвали про розгляд касаційної справи в судовому засіданні.

Касаційний розгляд справи відбувається як у судовому засіданні, так і в письмовому провадженні. Ця стадія характеризується усіченим складом етапів, оскільки містить три основні частини: відкриття судового засідання, що охоплює традиційні для цього етапу процесуальних дій, а також вирішуються заявлені учасниками клопотання та інформування суддею-доповідачем колегиї суддів про зміст судових рішень, що оскаржуються, доводи касаційної скарги та відзиву на неї. Наступний етап – заслуховування пояснень сторін та інших учасників справи. У своїх поясненнях вони можуть наводити тільки ті доводи, які стосуються підстав касаційного перегляду судового рішення. Репліки ст. 344 КАС України не передбачено, але практика формує інший підхід, за якого сторонам надається така можливість. Останній етап – вихід до нарадчої кімнати для прийняття рішення у справі.

Як бачимо, процесуальна форма касаційного провадження має суттєві відмінності, зумовлені його особливостями.

Висновок: Дотримання загальної логіки стадійного руху справи на кожній з інстанцій адміністративного судочинства сприятиме не лише стрункості, універсальності і цілісності процесуальної адміністративної форми, але і стане свідченням зрілості юридичної техніки, зробить адміністративний процес більш зрозумілим і доступним для усіх за інтересантів. Відкриття провадження, підготовче провадження, розгляд і вирішення справи – стадії руху справи, що відповідають беззаперечній логіці вирішення спору в будь-якій інстанції при здійсненні судочинства змагального типу. Водночас, касаційне провадження передбачає лише два структурних елемента: відкриття касаційного провадження і касаційний розгляд, при цьому, обидва параграфи КАС України містять норми, якими передбачено здійснення обов'язкових і факультативних дій, що традиційно наповнюють підготовче провадження як самостійний структурний елемент стадійного розрізу процесуальної форми. Таким чином, розмивання підготовчого провадження у касаційному перегляді справи навряд чи можна визнати вдалим кроком на шляху удосконалення процесуальної форми адміністративного судочинства. Відсутність чіткої фіксації меж стадій підготовчого провадження зумовлює складність в оцінці і встановлення природи проведення попереднього розгляду справи. З одного боку, норми, що визначають порядок його проведення, завдання, які вирішуються

при цьому, виведені за межі статті, присвяченої підготовці справи до касаційного розгляду. Аналіз змісту відповідної статті говорить про те, що попередній розгляд справи не можна ототожнювати із попереднім судовим засіданням за аналогією з провадженням у суді першої інстанції. Це є свідченням необхідності уніфікації підходу до формування процесуальної форми провадження в суді касаційної інстанції.

Список використаної літератури:

1. Адміністративна юстиція в Україні: проблеми теорії і практики : настільна книга судді / за заг. ред. О.М. Пасенюка. К. Істина, 2007. 608 с.
2. Альпакова І.С. Перегляд судових рішень Верховним Судом України: автореферат дис... канд. юрид. наук, 12.00.03. Одеса. Міжнародний гуманітарний університет. 2015. 20 с.
3. Андронов І.В. Способи оскарження та перевірки судових рішень в цивільному процесі України. Новели цивільного процесуального кодексу України: матеріали «круглого столу» (26 берез. 2018 р.) Одеса. Фенікс, 2018. С. 9-13. URL: Способи оскарження та перевірки судових рішень в цивільному процесі України (ouua.edu.ua)
4. Бітов А.І. Особливості касаційного провадження в адміністративному судочинстві: монографія. Одеса. Фенікс. 2016. 258 с.
5. Бобченко Н.Р. Апеляційне та касаційне провадження в кримінальному судочинстві України. автореферат дис... д-ра юрид. наук, 12.00.09. Львів. Львівський національний університет ім. І.Фіаека. 2016. 32 с.
6. Глуханчук О.В. Перегляд рішень адміністративних судів як конституційна гарантія судового захисту: монографія. Київ. Видавничий дім «Гельветика», 2018. 213 с.
7. Гусаров К.В. Інстанційний перегляд судових рішень в цивільному судочинстві: автореферат дис... д-ра юрид. наук, 12.00.03. Харків. Національний університет «Юридична академія України ім. Ярослава Мідрого». Харків. 2017. 34 с.
8. Кайдашев Р.П. Перегляд судових рішень в адміністративному процесі України: автореферат дис... д-ра. юрид. наук, 12.00.07. Київ. Міжрегіональна академія управління персоналом. Київ. 2016. 35 с.
9. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
10. Козачук Д.А. До питання структури адміністративного процесу. *Науковий вісник Академії муніципального управління*. 2014. Вип. 8. С. 89-95.
11. Конституція України: від 28.06.1996 р. URL: Конституція України | від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (rada.gov.ua)

12. Курс цивільного процесу: підручник / за ред. В.В. Комарова. Харків. Право, 2011. 1352 с.
13. Помазанов А.В. Касаційний перегляд судових рішень в цивільному процесі України: автореферат дис... канд. юрид. наук, 12.00.03. Київ. Національна академія внутрішніх справ. Київ. 2019. 18 с.
14. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. URL: Про судоустрій і статус су... | від 02.06.2016 № 1402-VIII (rada.gov.ua)
15. Стафійчук К.В. Правова природа касаційного провадження в адміністративному судочинстві. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 8. С. 317-319. URL: 80.pdf (lsej.org.ua)
16. Тимошенко Касаційне провадження у цивільному процесі України: автореферат дис... канд. юрид. наук, 12.00.03. Київ. Інститут держави і права ім. Корецького НАН України. Київ. 2012. 21 с.
17. Ульмер М.М. Касаційне провадження в адміністративному судочинстві України: автореферат дис... канд. юрид. наук, 12.00.07. Київ. Міжрегіональна академія управління персоналом. Київ. 2014. 21 с.
18. Уркевич В. Процесуальні фільтри касаційного оскарження судових рішень у господарських справах. *Юридична газета*. 16 березня 2021 р. URL: Процесуальні фільтри касаційного оскарження судових рішень у господарських справах - Юридична Газета (jur-gazeta.com)

Vovk V. P. Peculiarities of cassation proceedings in administrative proceedings

The article analyzes the procedural form of cassation proceedings in administrative proceedings. Evolutionary changes in the understanding of the essence and legal nature of cassation proceedings and their influence on the procedural form are analyzed. It has been established that modern cassation proceedings in the administrative court of Ukraine correspond to the features of extraordinary court proceedings. Attention is focused on two main concepts of the procedural form of cassation proceedings. The first approach is formed around the proceedings in the court of first instance. Therefore, the structure of the administrative process is represented by stages: opening proceedings, preparatory proceedings, consideration of the case on merits, followed by the stages of review of the court decision: the stage of appeal; cassation appeal stage; proceedings based on newly discovered circumstances, etc. It is noted that the structure looks disproportionate, and the internal division of elements within proceedings for the review of court decisions, including cassation proceedings, allows other approaches to their content. Instead, another approach is formed on the basis of the uniformity of the structure of proceedings in all instances. Proceedings in the courts of the first, appeal, and cassation instances should not be considered stages of the process, but law enforcement cycles, which are characterized by a complete series of procedural actions within the framework of a single judicial process. Attention is focused on the fact that with this approach, each law enforcement cycle (in our case – cassation proceedings) consists of stages: violation, preparation, consideration of the case. It is proved that the second version of the structure of the judicial process looks more streamlined, consistent, but the rigid fixation of its elements does not allow to reflect the specification of the procedural form on each of the mentioned procedural cycles. Therefore, we propose to continue the search for a compromise solution that would equalize the role of each court by applying a single approach to them regarding the place in the structure of the judicial process. At the same time, it is worth recognizing the possibility of differences in the internal structure of each cycle, based on the tasks set before it. It has been established that the tendency to limit the admission of complaints to cassation proceedings is reflected in the procedure for passing all stages of cassation proceedings. The purpose, task, and subject of review in cassation proceedings are determined and the degree of their influence on the procedural form is revealed.

Key words: *administrative proceedings, procedural form, cassation proceedings, stages of cassation proceedings, procedural filters, opening of cassation proceedings, preparation of a case for cassation proceedings; cassation proceedings.*